Hukuk Bölümü Hüküm Uyuşmazlığı Olmadığına Dair 2012/46 E. , 2012/179 K.

- **2247 SAYILI YASA'NIN 24. MADDESINDE ÖNGÖRÜLEN KOŞULLARI TAŞIMAYAN BAŞVURUNUN REDDİ GEREKTİĞİ**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 24

"İçtihat Metni"

Hüküm Uyuşmazlığının Giderilmesini İsteyen : Vakıflar Genel Müdürlüğü

Vekili : Av. N. A.

Karşı Taraf : 1-Beykoz Surp Nigoğos Ermeni Kilisesi Vakfı

2- Yedikule Surp Pırgiç Ermeni Hastanesi Vakfı

3- Beşiktaş Meryemana Ermeni Kilisesi ve Vakfı

4- Yeniköy Küd Dıpo Surp Asdvazazin Ermeni Kilisesi Vakfı

5- Yerevman Surp Haç Ermeni Kilisesi Vakfı

6- Boyacıköy Yeritz Manjans Ermeni Kilisesi Vakfı

7- Surp Krikor Lusavoriç Ermeni Kilisesi Vakfı

8- Surp Boğos Ermeni Katolik Kilisesi Vakfı

9- Ermeni Katolik Surp Agop Hastanesi Vakfı

10- Surp İstepanos Ermeni Kilisesi – Surp Nersesyan Mektebi ve Mezarlığı Vakfı

11- Surp Nişan Ermeni Kilisesi Vakfı

12- Surp Hovhannes Kilisesi Vakfı

13- İstanbul Ortaköy Ermeni Meryemana Surp Astvazazin Kilisesi ve Tarmanças ile Hrimsimyans Mektepleri ve Ermeni Mezarlığı Vakfı

Vekili : Av. D. B.

O L A Y : I- Beykoz Surp Nigoğos Ermeni Kilisesi Vakfı, Yedikule Surp Pırgiç Ermeni Hastanesi Vakfı, Beşiktaş Meryemana Ermeni Kilisesi ve Vakfı, Yeniköy Küd Dıpo Surp Asdvazazin Ermeni Kilisesi Vakfı, Yerevman Surp Harç Ermeni Kilisesi Vakfı, Boyacıköy Yeritz Manjans Ermeni Kilisesi Vakfı, Surp Krikor Lusavoriç Ermeni Kilisesi Vakfı, Surp Boğos Ermeni Katolik Kilisesi Vakfı, Ermeni Katolik Surp Agop Hastanesi Vakfı, Surp İstepanos Ermeni Kilisesi – Surp Nersesyan Mektebi ve Mezarlığı Vakfı, Surp Nişan Ermeni Kilisesi Vakfı, Surp Hovhannes Kilisesi Vakfı, İstanbul Ortaköy Ermeni Meryemana Surp Astvazazin Kilisesi ve Tarmanças ile Hrimsimyans Mektepleri ve Ermeni Mezarlığı Vakfı vekili tarafından, 4.10.2002 tarih ve 24896 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Cemaat Vakıflarının Taşınmaz Mal Edinmeleri ve Bunlar Üzerinde Tasarrufta Bulunmaları Hakkında Yönetmelik ile bu Yönetmeliğe dayanılarak çıkarılan 11.10.2002 tarihli ve 2002/3 sayılı Vakıflar Genel Müdürlüğü Genelgesinin iptali istemiyle Başbakanlık ve Vakıflar Genel Müdürlüğüne karşı 29.11.2002 tarihinde idari yargı yerinde dava açılmıştır.

Danıştay 10. Dairesi: 21.6.2005 gün ve E:2002/7378, K:2005/3543 sayı ile, iptali istenilen Yönetmelik ve Genelge ile; Cemaat Vakıflarının tasarrufları altında bulunduğu belgelerle belirlenen taşınmazların tescili için yapılan başvuruların, Bakanlar Kuruluna sunumu öncesinde bir ön incelemeden geçirilerek başvurunun usulüne uygun yapılıp yapılmadığı ve yasanın amacına uygunluk taşıyıp taşımadığı yönünden değerlendirilmesi ve bunun sonucunda Bakanlar Kuruluna sunulması usulünün düzenlendiği, bu durumda, Anayasaya uygunluğu Anayasa Mahkemesi kararıyla ortaya konulan Yasa dayanak alınmak suretiyle, davalı idarelere verilen yetki çerçevesinde çıkarılan Yönetmelikte ve bu Yönetmeliğin uygulanmasına yönelik olarak Genelge ile düzenleme yapılmasında hukuka ve mevzuata aykırılık görülmediği, açıklanan nedenlerle, dava konusu Yönetmelik ve Genelgenin iptali istemiyle açılan davanın reddine, karar vermiş, bu kararın davacı Vakıf vekilince temyiz edilmesi üzerine Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 7.6.2007 gün ve E:2005/3366, K:2007/1603 sayılı kararı ile, 24.1.2003 günlü, 25003 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Cemaat Vakıflarının Taşınmaz Mal Edinmeleri, Bunlar Üzerinde Tasarruflarda Bulunmaları ve Tasarrufları Altında Bulunan Taşınmaz Malların bu Vakıflar Adına Tescil Edilmesi Hakkında Yönetmeliğin 9.maddesi ile 4.10.2002 günlü, 24896 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan dava konusu Cemaat Vakıflarının Taşınmaz Mal Edinmeleri ve Bunlar Üzerinde Tasarrufta Bulunmaları Hakkında Yönetmeliğin yürürlükten kaldırıldığı, aynı şekilde Vakıflar Genel Müdürlüğünün 27.2.2003 günlü, 2003/1 sayılı Genelgesinin 4. maddesi ile dava konusu 2002/3 sayılı Genelgenin yürürlükten kaldırıldığı, diğer yandan davalı idarelerce, dava konusu Yönetmeliğin ve Genelgenin yürürlükte olduğu dönemde cemaat vakıflarının hak ve menfaatlerini ihlal edecek nitelikte herhangi bir idari işlemin tesis edilmediğinin belirtildiği ve davacının da aksi yönde bir beyanda bulunmadığı, bu durumda konusu kalmadığı anlaşılan davanın esası hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerektiği sonucuna varıldığı gerekçesiyle bozulmuş,

Danıştay 10. Dairesi: 27.2.2008 gün ve E:2007/7667, K:2008/989 sayı ile, bozma kararına uyarak, konusu kalmadığı anlaşılan davanın esasının incelenme olanağı bulunmadığından, konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına dökümü yapılan 150,63 TL yargılama gideri ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre duruşmalı davalar için belirlenen 1.100,00 TL avukatlık ücretinin davalı idarelerden alınarak davacıya verilmesine karar vermiş, bu karar yargılama giderleri ile avukatlık ücreti yönünden Başbakanlık ve Vakıflar Genel Müdürlüğü vekillerince temyiz edilmiştir.

Danıştay 10. Dairesi, dosyanın işleme konulabilmesi için verilmesi zorunlu olan harç pulundan 28,90 TL, posta pulundan 13,50 TL noksan verdiği anlaşıldığından eksik olan harç ve posta pulunun ödenmesi gerektiğini aksi halde temyiz isteminden vazgeçilmiş sayılacağını Vakıflar Genel Müdürlüğüne tebliğ etmiş, Genel Müdürlükçe, harçtan muaf oldukları nedeniyle temyiz harcının yatırılmaması üzerine dosya tekemmül ettirilmeden İdari Dava Daireleri Kuruluna gönderilmiştir.

DANIŞTAY İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU: 12.11.2009 gün ve E.2009/448, K:2009/2281 sayı ile, <…492 sayılı Harçlar Kanununun "Harçtan Müstesna İşlemler" başlıklı 13.maddesinin 1.fıkrasının (J) bendinde, Genel Bütçeye dahil idarelerin bu Kanunun 1 ve 3. sayılı tarifelerine giren bütün işlemlerinin harçtan muaf olduğu kurula bağlanmış; aynı Yasa'nın 123.maddesinde de, özel yasalarda harçtan muaf tutulan kişilerle istisna edilen işlemlerden harç alınmayacağı öngörülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli II sayılı cetvelde ise Vakıflar Genel Müdürlüğüne Özel Bütçeli İdareler arasında yer verilmiş ise de; 27.2.2008 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5737 sayılı Vakıflar Kanununun 77.maddesinde de Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait taşınmazların devlet malı imtiyazından yararlanacağı, haczedilemeyeceği, rehnedilemeyeceği, tüm iş ve işlemlerin her türlü vergi, resim harç ve katılım payından istisna olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Değinilen hükümlerin birlikte incelenip değerlendirilmesinden; Harçlar Yasası ile genel bütçeye dahil idarelerin yanı sıra özel yasalar ile harçtan muaf tutulanlara da yargı harcı muafiyeti tanındığı sonucuna varılmaktadır.

Bu durumda özel yasasındaki hüküm nedeniyle yargı harcından muaf olan Vakıflar Genel Müdürlüğü'nden temyiz harcı alınmaması gerekmektedir.

Açıklanan nedenle, tekemmül ettirilerek yeniden kurulumuza gönderilmek üzere esas kaydının kapatılarak dosyanın Danıştay Onuncu Dairesine gönderilmesine,…> karar vermiştir.

Danıştay 10. Dairesi dosya kaydını kapatarak, dosyayı İdari Dava Daireleri Kuruluna göndermiş, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 4.3.2010 gün ve E:2010/414, K:2010/413 sayı ile, davalı idarelerin davacının öne sürdüğü hukuka aykırılık savlarının kabulü amacıyla değil, dayanak alınan yasal düzenlemedeki değişikliğin gereği olarak dava konusu işlemlerini yürürlükten kaldırdığı, her ne kadar davacı dava dilekçesinde öne sürdüğü hukuka aykırılık savlarının dikkate alınarak yeni düzenlemelerin yapıldığını öne sürmekte ise de, daha sonra davacı ile aynı hukuksal statüde bulunan cemaat vakıflarınca bu düzenlemelerin de dava konusu edildikleri, bu yolda açtıkları davaların Danıştay Onuncu Dairesi'nce reddedildiği ve bu kararların, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nca temyiz istemleri reddedilerek onandığının bilindiği, belirtilen hukuksal durum karşısında, davalı idarelerin davada haksız çıkan yan olarak kabulüyle yargılama giderlerinden (ve bu bağlamda avukatlık ücretinden) sorumlu tutulmasına olanak bulunmadığı sonucuna ulaşıldığı gerekçesiyle, davalı idarelerin temyiz istemlerinin kabulüne, Danıştay 10. Dairesi'nin 27.2.2008 günlü E:2007/7667, K:2008/989 sayılı kararının yargılama giderlerinin davalı idareler üzerinde bırakılmasına ilişkin bölümünün bozulmasına, dosyanın bozulan kısım hakkında yeniden bir karar verilmek üzere anılan Daire'ye gönderilmesine karar vermiş,

Danıştay 10. Dairesi 20.6.2011 gün ve E:2010/15826, K:2011/2364 sayı ile, bozma kararına uyarak, davalı idarelerin yargılama giderlerinden sorumlu tutulmasına olanak bulunmadığı, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılması gerektiği, öte yandan bakılan uyuşmazlıkta verilen karar verilmesine yer olmadığı yolundaki kararın taraflardan herhangi birinin davada haklı çıktığı biçiminde değerlendirilebilecek nitelikte olmadığından davalı idarelerden Vakıflar Genel Müdürlüğü lehine avukatlık ücretine hükmedilmesine olanak bulunmadığı gerekçesiyle yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

II- Sema Yazar Gençlik Vakfı vekili tarafından, vakıf senedinde yapılan değişiklikleri Vakıf Yönetim Kurulunun 7.8.2007 gün ve 1 numaralı kararı ile kabul edilerek gerekli işlemlerin yapılmasına karar verilmiş, vakıf senedinde yapılan bu köklü değişikliklere havi yeni şekli ile eski şeklinin Ankara 41. Noterliğinden tasdikli 1.3.2007 gün ve 8867 yevmiye numaralı karar defterine işlenmiş, vakıf senedindeki değişiklikleri gösteren vakıf senedi tadil tasarısının bir örneği Vakıflar Genel Müdürlüğüne gönderilerek, yapılan değişikliklerde tescile engel bir husus olup olmadığına ilişkin görüş ve mütalaa alınmış olduğu nedeniyle değişikliğin tescili için 21.8.2007 tarihinde adli yargı yerinde dava açılmıştır.

Ankara 14. Asliye Hukuk Mahkemesi: 25.10.2007 gün ve E:2007/349, K:2007/386 sayı ile, davacının davasının sübutuna, Sema Yazar Gençlik Vakfının Ankara 41. Noterliğinin 24.10.2007 gün ve 44100 yevmiye numarası ile tanzim olunan düzenleme şeklinde vakıf tadil senedinde belirtilen değişikliklerin tesciline karar vermiş, bu kararın Vakıflar Genel Müdürlüğü vekilince temyizen incelenerek bozulması istemi üzerine, Yargıtay 18. Hukuk Dairesi: 3.3.2008 gün ve E:2008/631, K:2008/2351 sayı ile, Vakıfların gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülenmeleri ile oluşan tüzel kişiliğe sahip mal toplulukları olduğu; bu tanıma göre, önemli olanın amacını gerçekleştirmesi ve dolayısıyla özgülenen mal ve hakların amacının gerçekleşmesi için yapılacak iş ve işlemlere harcanması olduğu, vakıf senedinin 5. maddesinin 1. fıkrasında, yıl içinde elde edilen vakıf gelirinin %80'nin vakıf amaçlarına %20'sinin ise yönetim ve idare masrafları ile ihtiyaçlara özgülenmesi ve harcanması öngörülmüş iken, tescili istenilen değişiklik senedinin bu maddeye karşılık gelen 18. maddesinin 1. fıkrasında yıl içinde elde edilen gelirin en az üçte ikisinin vakıf amaçlarına harcanması şeklinde değiştirilmesi ve bunun tescili sonucu vakfın amaçlarını gerçekleştirmek için öngörülen nakit miktarında azalmaya sebebiyet verilmesinin doğru görülmediği gerekçesiyle bozulmasına karar vermiş,

Ankara 14. Asliye Hukuk Mahkemesi: 24.6.2008 gün ve E:2008/158, K:2008/262 sayı ile, Mahkemelerince verilen 25.10.2007 gün ve 2007/349-386 sayılı kararda direnilmesine, davacının davasının sübutuna tanzim olunan düzenleme şeklindeki Vakıf Tadil Senedinde belirtilen değişikliklerin tesciline karar vermiş, bu karar Vakıflar Genel Müdürlüğü vekilince temyiz edilmiştir.

YARGITAY HUKUK GENEL KURULU: 24.12.2008 gün ve E:2008/18-777, K:2008/788 sayı ile, <…Direnme kararını temyiz eden Vakıflar Genel Müdürlüğü vekili Av. Reşide Özen'den peşin temyiz harcının alındığına dair dosyada herhangi bir bilgi ve belgeye rastlanmamıştır. 25.1.1985 günlü 1984/5 Esas ve 1985/1 sayılı Y.İ.B. kararı uyarınca temyiz harcının mahkeme kalemince hesaplanıp temyiz edenden istendiği halde süresinde ödenmediği belgelendirilmemiş olduğundan, harca tabi olmasına rağmen harç alınmadan temyiz defterine kayıt edilen temyiz dilekçesi hakkında HUMK. nun 434/3. maddesi uyarınca işlem yapılması gerekir.

Ayrıca 492 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli 1 sayılı tarifenin 4.6.2008 gün ve 5766 sayılı Kanunun 11. maddesiyle değişik "Temyiz ve itiraz harçları" başlıklı Ek Bölümü uyarınca, 6.6.2008 tarihinden itibaren Yargıtay'a yapılacak temyiz başvuruları sırasında, temyiz eden taraftan 60 YTL. tutarında başvuru harcının da alınması zorunludur. Anılan başvuru harcı yatırılmamıştır.

Hukuk Genel Kurulundaki görüşmede; Direnme kararını temyiz eden Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün temyiz ve Yargıtay başvuru harcından muaf olup olmadığı hususu ön sorun olarak değerlendirilmiş ve 5737 sayılı Vakıflar Kanunun 77. maddesindeki "...Tüm iş ve işlemleri, her türlü vergi, resim, harç ve katılım payından istisnadır." Hükmünün yargı harçlarını kapsamadığı, dolayısıyla Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün anılan her iki harçtan da muaf olmadığı benimsenmiştir.

Söz konusu harç eksikliklerinin tamamlanması için dosyanın Yerel Mahkemeye geri çevrilmesi gerekmiştir.

Yukarıda yazılı noksanlığın tamamlanması için dosyanın mahkemesine, geri çevrilmesine,…> karar vermiştir.

Ankara 14. Asliye Hukuk Mahkemesi: 26.3.2009 gün ve E:2008/158, K:2008/262 sayı ile, HUMK'nun 434. maddesi uyarınca Vakıflara davetiye çıkarıldığı ve 7 günlük kesin süre verilmesine rağmen harcın yatırılmadığının anlaşılması üzerine Vakıflar Genel Müdürlüğünün temyiz isteminin HUMK 434. maddesi uyarınca reddine karar vermiş, bu karar Vakıflar Genel Müdürlüğü vekilince harcın süresinde yatırıldığı öne sürülerek, temyiz edilmiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu:22.7.2009 gün ve E:2009/18-348, K:2009/398 sayı ile, Hakim tarafından verilmiş, usulüne uygun bir karar ve tebligat (temyiz harç ve giderlerine ilişkin) bulunmadığından eksik içerikli ve hakim imzasından yoksun bildiriminin hukuken geçerli kabul edilmesinin mümkün olmadığı, dolayısıyla mahkemenin temyiz isteminin reddine ilişkin kararının bozularak kaldırılmasına işin esasının incelenmesine geçilmesine karar verilmiş; uyuşmazlığın vakıf senedinde yapılan değişikliğin, vakfın amaçlarını gerçekleştirmek için öngörülen nakit miktarında azalmaya sebebiyet verip vermeyeceği, dolayısıyla değişikliğin yasal ve yerinde olup olmadığı noktasında toplandığı, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dosyadaki tutanak ve kanıtlara, bozma kararında açıklanan gerektirici nedenlere ve özellikle bir vakfın kurulmasında amaç ile yeterli mal ve hakların varlığının esaslı unsur olmasına; 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 113. maddesi gereğince ancak amaç değişikliği yapılmadıkça kurucu iradenin ortaya koyduğu mal ve hakların vakıf aleyhine değişikliğe uğratılmasının mümkün bulunmamasına; Vakıflar Genel Müdürlüğünden alınan görüşün bağlayıcı olmamasına, mahkemece dayanılan yasal değişikliğin de vakıf senedinde değişiklik yapılmasını haklı kılmamasına göre, Hukuk Genel Kurulu'nca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken önceki kararda direnilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu gerekçesiyle, direnme kararının bozulmasına, istek halinde temyiz peşin harcının geri verilmesine, karar vermiştir.

Ankara 14. Asliye Hukuk Mahkemesi: 12.11.2009 gün ve E:2009/339, K:2009/430 sayı ile, bozma kararına uyarak, davanın kısmen kabulü ile Sema Yazar Gençlik Vakfının Ankara 41. Noterliğinin 24.10.2007 gün ve 44100 yevmiye numarası ile tanzim olunan düzenleme şeklinde vakıf tadil senedinde belirtilen değişikliklerin 18.maddesinin 1.fıkrasındaki değişiklik dışında tesciline karar vermiş, bu kararın Vakıflar Genel Müdürlüğünce temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 18. Hukuk Dairesi 15.2.2010 gün ve E.2010/1129, K:2010/2097 sayı ile, dosyadaki yazılara, kararın dayandığı kanıtlarla yasal gerektirici nedenlere ve özellikle kanıtların takdirinde bir isabetsizlik görülmemesine göre sair temyiz itirazlarının yerinde olmadığı, ancak; Hukuk Genel Kurulunun 22.07.2009 gün ve 2009/18-348-398 sayılı bozma ilamı doğrultusunda mahkemece davacı vakfın senedinin eski 5. maddesinin 1. fıkrasındaki düzenlemenin aynen muhafaza edilmesi gerekirken bu fıkranın değişiklik senedinin 18. maddesinin birinci fıkrası olarak düzenlenmesi yerine söz konusu 1. fıkranın yapılan yeni düzenleme ile senet metninden çıkartılmış olduğu dikkate alınmadan 18. maddenin salt birinci fıkrası dışındaki değişikliğin tesciline karar verilmiş olması ile yetinilmesi doğru değil ise de, bu eksikliğin giderilmesi yeniden yargılamayı gerektirmediğinden gerekçeli kararın hüküm bölümünün 1. bendinin üçüncü satırındaki "belirtilen" kelimesinden sonra gelmek üzere "değişikliklerin 18. maddesinin 1. fıkrasındaki değişiklik dışında, tesciline" sözcüklerinin metinden çıkartılarak yerine "değişikliklerden 18. maddenin birinci fıkrasının senetten çıkartılarak yerine vakıf yönetimi yıl içinde elde ettiği gelirlerin %20'sini yönetim ve idare masrafları ile ihtiyaçlara, vakıf mal varlığını arttıracak yatırımlara %80'ini ise vakıf amaçlarına tahsisi zorunludur, şeklindeki vakıf senedi değişikliğinin diğer değişikliklerle birlikte Tesciline" sözcükleri yazılması suretiyle hükmün düzeltilmesine ve düzeltilmiş bu şekliyle onanmasına, karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK:

Vakıflar Genel Müdürlüğü vekili tarafından Uyuşmazlık Mahkemesine sunulmak üzere Danıştay 10. Dairesi Başkanlığına hitaben verilen dilekçe ile, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün temyiz harçlarından muaf olduğu yönündeki Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 12.11.2009 gün ve E.2009/448, K:2009/2281 sayılı kararı ile, yargı harçlarında muafiyetin sözkonusu olmadığına ilişkin Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 24.12.2008 gün ve E:2008/18-777, K:2008/788 sayılı kararları arasında 5737 sayılı Vakıflar Kanununun 77.maddesindeki muafiyet hükmünün yargı harçlarını kapsayıp kapsamadığı konusunda hüküm uyuşmazlığı bulunduğu önesürülerek, Hüküm Uyuşmazlığının giderilmesi isteminde bulunulmuştur.

Başkanlıkça 2247 sayılı Yasanın 24 ve 16. maddelerine göre ilgili Başsavcıların yazılı düşünceleri istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI: <...2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun "Mahkemenin görevi" başlığını taşıyan 1'inci maddesinde, "Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş; adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu Kanunla kurulup, görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir." denilmiş; 24'üncü maddesinin birinci fıkrasında, Kanunun 1'inci maddesinde gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığının kabul edileceği belirtilmiştir. Hüküm uyuşmazlığının varlığı durumunda ise, 2247 sayılı Kanunun 25'inci maddesine göre, Uyuşmazlık Mahkemesi, idari yargılama usulünü uygulamak suretiyle, uyuşmazlığı dosya üzerinden inceleyerek ve gerekli gördüğü durumlarda veya istek üzerine tarafları da dinleyerek, anlaşmazlığın esasını karara bağlayacaktır.

Bu düzenlemeye göre, "hüküm uyuşmazlığı"ndan söz edilmesi için, uyuşmazlık yaratan hükümlerin adli, idari veya askeri yargı yerlerinden en az ikisi tarafından verilmesi; davanın konusunun, sebebinin ve ayrıca, taraflarından en az birisinin aynı olması; her iki kararın kesin olarak verilmesi ya da kesinleşmesi; kararlar ile davanın esasının hükme bağlanması; kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale gelmesi; yani bu kararların birbirlerinin infazını, yerine getirilmesini engellemesi koşulları birlikte gerçekleşmelidir.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu öne sürülen kararlar ise, ayrı yargı düzeni içindeki mahkemelerin, 5737 sayılı Vakıflar Kanununun 77'nci maddesinin yorumundan hareketle, Vakıflar Genel Müdürlüğünün temyiz harcından, dolayısıyla yargı harçlarından muafiyetine ilişkindir.

Ancak, bu kararlara ait davaların konusu ve sebebi ayrı olduğu gibi, söz konusu kararlar, uyuşmazlığın esasına ait olmadığından, davaların taraflarının bu davalar sonunda elde ettikleri hakkın, sağladıkları hukuki yararın yerine getirilmesini veya elde edilmesini engeller nitelikte de değildir. Başka bir ifadeyle, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun, temyiz isteminin incelenmesi için Vakıflar Genel Müdürlüğünü harç ödemekle yükümlü tutan kararı, aynı İdarenin, konusu ve sebebi farklı, idari bir davaya ilişkin temyiz isteminin, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, temyiz harcından muaf olarak incelenmesine engel oluşturmamaktadır.

Dolayısıyla; 5737 sayılı Vakıflar Kanununun 77'nci maddesi uyarınca, Vakıflar Genel Müdürlüğünün yargı harçlarından muaf olup, olmadığının; başlı başına bir dava konusu ve sebebi haline dönüştürülüp, Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından kesin bir şekilde karara bağlanmasına yönelik istemin, hüküm uyuşmazlığı bulunduğundan hareketle, incelenmesine ve sonuçlandırılmasına olanak yoktur. Aksi durum, adli ve idari yargı yerlerinin usul işlemelerine ya da benzer nitelikteki uyuşmazlıklara ait içtihatları arasındaki kimi farklılıkların, "hüküm uyuşmazlığı" yoluyla, Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından giderilmesinin kabulü anlamına gelir. Bunun ise, Anayasa ve 2247 sayılı Kanunla bağdaşmadığı ortadadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 12.11.2009 gün ve E:2009/448, K:2009/2281 sayılı kararı ile Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 24.12.2008 gün ve E:2008/18-777, K:2008/788 sayılı kararı arasında, 2247 sayılı Kanunun

24'üncü maddesinde sözü edilen nitelikte, hüküm uyuşmazlığı bulunmadığından, istemin reddi gerektiği düşünülmektedir…> şeklinde yazılı düşünce vermiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI: <…Vakıflar Genel Müdürlüğü, yukarıda anılan Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun kararına göre, kurumun yargı harcından muaf olduğu sonucuna ulaşıldığını, ancak Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararına göre ise aksi sonuca ulaşıldığını, böylece hüküm uyuşmazlığı doğduğunu ileri sürerek uyuşmazlığın giderilmesini talep etmektedir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24. maddesinde(Değişik birinci fıkra: 21.1.1982-2592/7 md.), "1 inci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir.

Buna göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli ve idari yargı kararlarının incelenmesinden: adli ve idari yargı yerlerince karara bağlanan davaların konu ve sebeplerinin birbirinden farklı olduğu açıkça anlaşılmaktadır. İdari yargı yerinde görülen davada Vakıflar Genel Müdürlüğünce çıkarılan bir yönetmeliğin iptali davası sözkonusu iken, adli yargı yerinde görülen davada ise bu dava ile ilgili olmayan bir Vakıf senedi değişikliğinin tescili söz konusudur. İki dava arasındaki benzerlik Vakıflar Kanunun 77. Maddesi hükmünün farklı yargı yerleri tarafından yorumlanmasından ibarettir. Bir yasa hükmünün uygulanacak uyuşmazlığın çözümünde uygulanması sırasında ortaya çıkan yorum farklılığı hüküm uyuşmazlığına konu olamayacaktır. Kaldı ki, her iki yargı yerinde verilen kararlar nedeniyle bir hakkın yerine getirilmesinin olanaksız olacağından söz etmekte mümkün değildir.

Açıklanan nedenlerle olayda, konu ve dava sebeplerinin aynı olması ve hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının da gerçekleşmemesi karşısında, 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesine uygun olmayan başvurunun reddi gerekmektedir… > şeklinde yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Nurdane TOPUZ, Ertuğrul ARSLANOĞLU, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 24.9.2012 günlü toplantısında; Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın 2247 sayılı Yasa'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Tuncay DÜNDAR'ın davada başvurunun reddi gerektiğine ilişkin sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un "Mahkemenin görevi" başlığını taşıyan 1. maddesinde, "Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir" denilmiş; 24. maddesinde (Değişik birinci fıkra: 21/1/1982-2592/7 md.) ise, 1 nci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığının kabul edileceği belirtilmiştir.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli ve idari yargı kararlarının incelenmesinden ortada adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu, ancak hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararlarda işin esasının hükme bağlanmadığı; davaların taraflarından Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün aynı olduğu anlaşılmaktadır.

Konu ve dava sebebinin aynı olup olmamasının incelenmesi;

Vakıflar Genel Müdürlüğü vekilince, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün temyiz ve başvuru harcından muaf olup olmadığı konusunda verilen yargı kararları ile çelişkiye düşüldüğü; Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun kararına göre, kurumun yargı harcından muaf olduğu sonucuna ulaşıldığı, ancak Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararına göre ise aksi sonuca varıldığı, dolayısıyla kararlar arasında hüküm uyuşmazlığı doğduğu öne sürülerek, uyuşmazlığın giderilmesi talep edilmiştir; ancak Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılan Yönetmelik ile bu yönetmeliğin uygulanması amacıyla çıkarılan Genelgenin iptali istemi idari yargı yerinde açılan davanın konusunu oluşturmakta iken; adli yargı yerinde açılan davanın konusunu, vakıf senedindeki değişikliğin tescili istemi oluşturmaktadır.

Yargılama giderleri arasında yeralan yargı harçları, açılan bir davanın esasına ilişkin asıl taleplerden değil yardımcı taleplerden olmakta, bazı harçların ve yargılama giderlerinin bununla ilgili işlemlerin yapılmasını isteyenler tarafından ödenmesi gerekmekte ve kural olarak talep olmasa dahi Mahkemece yargılama giderleri hususunda re'sen karar verilmesi zorunlu bulunmaktadır.

Yargılama giderlerinin dolayısıyla yargı harçlarının bu niteliği gözönüne alındığında, inceleme konusu yargı kararlarının konusu ve dava sebebinin yargı harçları olan bir davada verilen kararlardan olmadığı, dolayısıyla davanın esasını hükme bağlayan kararlar bulunmadığı açıktır.

Öte yandan, 2247 sayılı Yasada aranan öncelikli koşullar gerçekleşmediğine göre, kararlar arasında hakkın yerine getirilmesini imkansız kılan bir çelişkinin varlığı sözkonusu olamayacaktır.

Bu durumda, iki ayrı yargı kolunda farklı istemlere ilişkin olarak açılan davaların konularının aynı olmasından sözedilemeyeceği gibi, konuları farklı olan iki davada yargılama giderlerine ilişkin olarak verilen kararlar arasında çelişki olduğundan bahisle hakkın yerine getirilmesinin olanaksızlığından da sözedilemeyecektir.

Açıklanan nedenlerle 2247 sayılı Yasanın 24. maddesinde öngörülen "Konu ve sebebin aynı olması ve hakkın yerine getirilmesinin imkansız bulunması" koşullarını taşımayan başvurunun reddi gerekmiştir.

SONUÇ : 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan BAŞVURUNUN REDDİNE, 24.9.2012 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.